

A lett és az észak-amerikai orvosi könyvtárakat összekötő innovatív könyvtárközi kölcsönzési program

1991 előtt a lett könyvtárak nem létesíthettek közvetlen kapcsolatokat a nem szocialista országokkal. A *Lett Orvostudományi Könyvtár (Medical Library of Latvia)* 1945. évi alapítása óta az ország nemzeti orvostudományi könyvtáraként működött, könyvtárközi kölcsönzését Oroszországgal, Észtországgal, Litvániával és más szovjetunióbeli tagországgal bonyolította. A könyvtárközi kölcsönzés ingyenes volt, az átfutási idő általában két hónapot vett igénybe, kirívó esetekben elérte a hat hónapot is. Az ország függetlenné válása után a könyvtár folytatta korábbi gyakorlatát, a skandináv könyvtárakkal bővítve partnereinek körét. A legtöbb esetben az új partnerek is térítésmentesen szolgáltattak, az átfutási idő viszont két hétre csökkent. Egy nem megfelelően finanszírozott orvostudományi kutatóintézeti könyvtárnak azonban még az esetleges kölcsönzési díjak megfizetése is gondot jelent, ezért 2005-ben a skandináv könyvtáraktól mindössze 34, 2004-ben 20 alkalommal igényelte a szolgáltatást.

Az Orvosi Könyvtárak Egyesülete és a Testvér-könyvtárak kezdeményezés

Az *Orvosi Könyvtárak Egyesületének* nemzetközi együttműködéssel foglalkozó szekciója 1999-ben indította a *Testvér-könyvtárak Kezdeményezés* nevű kísérleti projektet, amelynek keretében két nemzetközi könyvtár testvér-kapcsolatba került egymással. Ilyen együttműködés alakult ki a Lett Orvostudományi Könyvtár és a karib-tengeri Antigua szigeten lévő *Holberton Kórház* könyvtára között. A projekt befejezése után, 2003-ban a lett könyvtár újabb „testvére” az észak-karolinai Wilmingtonban lévő *Tengermelléki Egészségügyi*

Oktató Központ (Coastal Area Health Education Center = AHEC) lett.

A projekt indításakor tisztázták a lett könyvtár igényeit: orvostudományi cikkek azonnali, térítésmentes szolgáltatását. 2000-ben a Testvér-könyvtárak Kezdeményezés révén a lett könyvtár egy teljes Ariel csomagot kapott a *Kutató Könyvtárak Csoporttól (Research Libraries Group)*. A következő lépés a *Nemzeti Orvostudományi Könyvtár (National Library of Medicine, USA)* által működtetett DOCLINE rendszerbe történt bekapcsolódás volt. Ebben a rendszerben mintegy 150 USA-beli és kanadai könyvtár használja az Arielt. Közülük nyolcvan könyvtárat kerestek meg azzal a kéréssel, hogy a lett könyvtárnak évente maximum 30 könyvtárközi kérését teljesítsék térítésmentesen. Negyven könyvtár vállalta a szolgáltatást.

Az utóbbi években egyre kevesebben használják dokumentumküldésre az Ariel szoftvert, helyette a cikkmásolatokat pdf formátumban küldik, vagy megadják azt a webcímet, ahonnan a kért dokumentum letölthető. Erről a címről a lett könyvtár letölti és kinyomtatva átadja a cikket a megrendelőnek, vagy e-mailben továbbítja az url-t.

A projekt ugyan 2003 áprilisában lezárult, de 33 könyvtár továbbra is vállalta az ingyenes szolgáltatást.

/FLAKE, Donna-POZNAKA, Velta: An innovative interlibrary loan program linking Eastern Europe's Latvia with US and Canadian Medical Libraries. = Journal of Interlibrary Loan, Document Delivery & Electronic Reserve, 17. köt. 3. sz. 2007. p. 9-14./

(Viszocsekné Péteri Éva)